

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Γ΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας &

Ευριπίδη, «Ελένη»: Πρόλογος

Τίτλος:

«Η Ωραία Ελένη εμπνέει τους ποιητές»

Συγγραφή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

Εφαρμογή: ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΥΜΑΡΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2013

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η Ωραία Ελένη εμπνέει τους ποιητές

Εφαρμογή σεναρίου

Μαρία Τσούμαρη

Δημιουργία σεναρίου

Παναγιώτα - Κυριακή Μπιτζελέρη

Διδακτικό αντικείμενο

[Αρχαία Ελληνική Γλώσσα]

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 18-11-2013 έως 3-12-2013.

Σχολική μονάδα

Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Ευόσμου

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 1η: Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας [Ηρόδοτος, «Ιστορίη» 2.120 (διασκευή)].

Ευριπίδη, «Ελένη»: Πρόλογος

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής Ζώνης

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Νεοελληνική Λογοτεχνία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εικαστικά

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Σχολικές γιορτές

Χρονική διάρκεια

10 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας,

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Δάσκαλος και μαθητές πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την εργασία σε ομάδες καθώς και με τη χρήση λογισμικών επεξεργασίας κειμένου και παρουσίασης και μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο. Το παρόν σενάριο σχεδιάστηκε από τη συντάκτριά του για την Ενότητα 1^η, Α. της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας: Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας, που αναφέρεται σε σχετικό απόσπασμα από τις «Ιστορίες» του Ηροδότου.

Επειδή όμως το σενάριο δε στηρίζεται σε πολλά νοηματικά στοιχεία του αρχαίου κειμένου παρά εστιάζει στο πρόσωπο της Ελένης, επέλεξα να εφαρμοστεί σε συνάρτηση με την «Ελένη» του Ευριπίδη (Αρχαία Ελληνική Γραμματεία από μετάφραση), ειδικότερα μετά την ολοκλήρωση του Προλόγου, για δυο λόγους: α) γιατί δόθηκε έτσι η χρονική άνεση στους μαθητές να απαγκιστρωθούν από την ισχυρή επίδραση της ομηρικής εκδοχής και β) «αφομοίωσαν» την ευριπίδεια εκδοχή και τον ρόλο του Τεύκρου που ενέπνευσε κατοπινούς ποιητές.

Η εφαρμογή έγινε στην αίθουσα του τμήματος και χρησιμοποιήθηκαν τρεις φορητοί υπολογιστές μαθητών και δύο του σχολείου, ένας για κάθε ομάδα. Η αίθουσα διέθετε διαδραστικό πίνακα και ενσύρματη σύνδεση στο διαδίκτυο για έναν μόνο υπολογιστή. Για να ξεπεραστεί αυτός ο σκόπελος, στο ιστολόγιο του μαθήματος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

αναρτήθηκαν τα Φύλλα Εργασίας και δόθηκε στους μαθητές η οδηγία να «κατεβάσουν» στους υπολογιστές τους τόσο τα Φύλλα Εργασίας όσο και τις ιστοσελίδες που προτείνονται σε αυτά, ώστε να τις επεξεργαστούν ομαδικά στην τάξη. Επίσης, τους ζητήθηκε να αναζητήσουν και να αποθηκεύσουν σε αρχείο οπτικό ή άλλο υλικό που σχετίζεται με την Ελένη. Ωστόσο, επειδή δεν ήταν δυνατό να προβλεφθεί ο βαθμός συνέπειας των μαθητών, φρόντισα να έχω στην τάξη ένα αρχείο με τα Φύλλα Εργασίας διαμορφωμένα έτσι, ώστε οι υπερσύνδεσμοι να παραπέμπουν σε θέσεις μέσα στο έγγραφο όπου είχα κατεβάσει τις προτεινόμενες ιστοσελίδες.

Επιπλέον, δόθηκαν, όπως προτείνεται, οδηγίες στους μαθητές για την εκφραστική λογοτεχνική ανάγνωση.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Παναγιώτα-Κυριακή Μπιτζελέρη, «Η Ωραία Ελένη εμπνέει τους ποιητές», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Γ΄ Γυμνασίου, Ιούλιος 2013

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός του παρόντος σεναρίου είναι, σύμφωνα με τη συντάκτριά του, να κινητοποιήσει τους μαθητές να συνεργαστούν και να μελετήσουν ποιήματα της αρχαίας και νέας ελληνικής γραμματείας, που έχουν ως έμπνευσή τους το μυθικό πρόσωπο της Ωραίας Ελένης. Ως μικροί ερευνητές κλήθηκαν να ανακαλύψουν συνδέσεις μεταξύ των ποιημάτων, να ερμηνεύσουν σύμβολα και κατόπιν ως μικροί καλλιτέχνες να δημιουργήσουν το δικό τους έργο τέχνης εμπνευσμένο από τις «Ελένες» των ποιητών που ήρθαν σε επαφή. Με αφορμή όχι το αρχαίο κείμενο του

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ηροδότου της 1^{ης} Ενότητας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας που προβλέπει το σενάριο, αλλά τον Πρόλογο της «Ελένης» του Ευριπίδη, ξεκίνησε ένα ταξίδι στον χρόνο, προκειμένου να δουν το ίδιο σύμβολο, την Ελένη, να αναπαράγεται, να διαφοροποιείται, να ανασυντίθεται με ποικίλους τρόπους. Οι μαθητές γνώρισαν και επικοινωνήσαν τη γνώση τους, λειτουργώντας άλλοτε ως πομποί και άλλοτε ως δέκτες της πληροφορίας. Γνώρισαν σημαντικούς ποιητές και τα ποιητικά τους κείμενα και εξασκήθηκαν στην προσέγγιση της λογοτεχνίας, χωρίς το άγχος του υπό εξέταση κειμένου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές συνεργάστηκαν και λειτούργησαν άλλοτε ως πομποί και άλλοτε ως δέκτες της γνώσης. Έχοντας τη μορφή ερευνητικής εργασίας, προήγαγε τη *διερευνητική μάθηση* (κατά Bruner), ενώ ταυτόχρονα ενθάρρυνε την *αυτενέργεια* και καλλιέργησε τη φαντασία και τη δημιουργικότητα. Οι μαθητές καλούνται κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων να εξελίξουν την ταυτότητά τους (Κουτσογιάννης), αναπτύσσοντας κριτική στάση και επιμεριζόμενοι ευθύνες. Το ίδιο συμβαίνει και με τον διδάσκοντα, ο οποίος παρατηρεί τους μαθητές να μαθαίνουν και θέτει ερωτήματα μιμούμενος κατά κάποιο τρόπο τη μαιευτική μέθοδο του Σωκράτη και απομακρυνόμενος από μοντέλα αυθεντίας. Και ο ίδιος οδηγείται από τους μαθητές του και μαθαίνει να τους εμπιστεύεται. Ο ρόλος του παραμένει συντονιστικός και υποβοηθητικός σε όλη τη διάρκεια του σεναρίου (Vygotsky). Ευκαταίο είναι όλοι οι συμμετέχοντες στη μαθησιακή διαδικασία με αφορμή ένα συνηθισμένο κατά τα άλλα αρχαίο κείμενο του σχολικού εγχειριδίου να γνωρίσουν και να απολαύσουν άλλα λογοτεχνικά κείμενα, αλλά και να γίνουν ο καθένας με το δικό του τρόπο δημιουργικοί.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Στόχοι του παρόντος σεναρίου, σύμφωνα με τη συντάκτριά του, είναι οι μαθητές/μαθήτριες:

- Να γνωρίσουν έργα αρχαίας και νεοελληνικής λογοτεχνίας.
- Να εμπνευστούν και να δημιουργήσουν ελεύθερα.
- Να σταχυολογήσουν με κριτικό πνεύμα πληροφορίες από το διαδίκτυο.
- Να ερμηνεύσουν σύμβολα και να συνειδητοποιούν το διαφορετικό ρόλο τους στους διαφορετικούς ανθρώπους σε διαφορετικές εποχές.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να προβληματιστούν για χαρακτηρισμούς όπως «καλός ή κακός», «θύμα ή θύτης», «αθώος ή ένοχος», «αλήθεια ή ψέμα», «αφορμή ή αιτία» κ.λπ..
- Να αποδέχονται τις διαφορετικές οπτικές και απόψεις σε ένα θέμα.
- Να διαμορφώνουν τεκμηριωμένη προσωπική άποψη.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι η Ελένη ως σύμβολο λειτουργεί αντιφατικά στη λογοτεχνία.
- Να αντιληφθούν πως ο κάθε λογοτέχνης ανάλογα με την εποχή αξιοποιεί την παράδοση, χωρίς αυτό να μειώνει την αξία του έργου του.
- Να νιώσουν αισθητική απόλαυση ερχόμενοι σε επαφή με λογοτεχνικά κείμενα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να συγκρίνουν νοηματικά ένα κείμενο και να εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές.
- Να διατυπώνουν επιχειρήματα.
- Να δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα για να επικοινωνήσουν τις γνώσεις τους.
- Να παραγάγουν οργανωμένο γραπτό αλλά και προφορικό λόγο στις παρουσιάσεις τους.
- Να ασκηθούν στην εκφραστική ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων.
- Να αντιληφθούν τη λειτουργία ενός συμβόλου, να μπορούν να προσλαμβάνουν το νόημά του και να το επικοινωνούν στους υπόλοιπους συμμαθητές τους.

Γραμματισμοί

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να επικοινωνούν γραπτά και προφορικά τις απόψεις τους και τις γνώσεις τους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη.
- Να συγκρίνουν έννοιες και να εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές.
- Να παίρνουν πρωτοβουλίες, αλλά και να ακολουθούν οδηγίες.
- Να σέβονται τη διαφορετική άποψη.
- Να εμπνέονται και να δημιουργούν, να καλλιεργήσουν τη φαντασία και την εφευρετικότητά τους.
- Να χρησιμοποιούν ΤΠΕ με μέτρο και κρίση για αναζήτηση πληροφοριών, αλλά και για την παραγωγή δικού τους υλικού.
- Να διατυπώνουν τεκμηριωμένες κρίσεις.
- Να συνειδητοποιήσουν την αξία και τον ρόλο της παράδοσης στη λογοτεχνία.
- Να αντιληφθούν την έννοια του διαχρονικού συμβόλου.

Διδακτικές πρακτικές

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να συνεργαστούν σε ομάδες.
- Να αναλάβουν ρόλους και να λειτουργήσουν σε αυτούς με υπευθυνότητα και χωρίς ανταγωνισμό.
- Να εμπνέονται από τα λογοτεχνικά έργα.
- Να ωθούνται σε δημιουργία δικών τους έργων καλλιεργώντας τη φαντασία τους.
- Να ακολουθούν οδηγίες αλλά και να αυτενεργούν.
- Να σέβονται τη διαφορετική γνώμη και να είναι «ανοιχτοί» στη διαμόρφωση της δικής τους.
- Να συνδιαλέγονται εποικοδομητικά.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Όχι μόνο το κείμενο του Ηροδότου, αλλά και η «καινή» Ελένη του Ευριπίδη δίνει μία θαυμάσια ευκαιρία για περιδιάβαση στον λογοτεχνικό κόσμο του χθες και του σήμερα με θεματικό άξονα το σύμβολο της Ελένης. Οι μαθητές, όπως τονίζει και η συντάκτρια του σεναρίου, μπορούν να ασχοληθούν με ποικίλα θέματα και να διευρύνουν το νου τους ποικιλοτρόπως. Για παράδειγμα, μπορούν να συγκρίνουν την αντίφαση στην πρόσληψη της Ελένης στους διάφορους ποιητές, αλλά και στη διαχρονικότητα ενός παραδοσιακού συμβόλου. Μπορούν, επίσης, να αξιοποιήσουν την «Ελένη» ως γέφυρα μεταξύ αρχαίας και νεότερης λογοτεχνίας. Μπορούν να αξιοποιήσουν την «Ελένη» ακόμη και ως κίνητρο για δική τους δημιουργία. Οι μαθητές ξεκινώντας τυπικά από ένα αρχαίο κείμενο έχουν τη δυνατότητα να οργανώσουν ακόμη και έκθεση μαθητικών έργων τέχνης στην τάξη τους ή/και στους διαδρόμους του σχολείου. Το μάθημα, λοιπόν, γίνεται βίωμα και απόλαυση. Και οι μαθητές δημιουργοί και εμπνευστές του.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το αρχαίο κείμενο «Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας» της 1^{ης} Ενότητας του σχολικού εγχειριδίου περιλαμβάνεται στη διδακτέα ύλη της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας της Γ' Γυμνασίου σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών ([ΔΕΠΠΣ -ΑΠΣ](#)).

Η «Ελένη» του Ευριπίδη περιλαμβάνεται στη διδακτέα ύλη της αρχαίας ελληνικής γραμματείας της Γ' Γυμνασίου σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών ([ΔΕΠΠΣ - ΑΠΣ](#)).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ για να αντλήσουν υλικό και να παραγάγουν κατόπιν το δικό τους έργο. Το σενάριο στηρίζεται στην αξιοποίηση ποικίλων διαδικτυακών πηγών και συνεπώς εξοικειώνει τους μαθητές με τη χρήση μηχανών αναζήτησης και την πλοήγηση σε ιστοχώρους γενικότερα. Επίσης, αξιοποιούνται οι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΠΕ για τη δημιουργία πιο αποτελεσματικών επικοινωνιακά παρουσιάσεων, αλλά και για τη δυνατότητα ασύγχρονης επικοινωνίας των μαθητών –εφόσον χρειαστεί. Τέλος, με τη χρήση των λογισμικών οι μαθητές εξοικειώνονται με εργαλεία που χρησιμοποιούν για ποικίλες δραστηριότητες, ενδοσχολικά αλλά και εξωσχολικά.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων Γ΄ Γυμνασίου - Κεφ. 2^ο: Οι Σοφιστές και η σοφιστική κίνηση. Ενότητα 2^η: [Η ρητορική τέχνη και η δύναμη του λόγου](#), Δραστηριότητα 1 του προοργανωτή της ενότητας: Πρόσθετο ψηφιακό υλικό στο πλαίσιο του ψηφιακού εμπλουτισμού σχολικών βιβλίων από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: [Ο μύθος της Ωραίας Ελένης](#).

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 1: [Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας](#).

-[Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#)

Δραματική Ποίηση Γ΄ Γυμνασίου - [Ευριπίδη «Ελένη»](#):

-Β΄ Επεισόδιο – 2^η Σκηνή: 659-840: [Παράλληλο κείμενο 3](#)

-[Βιβλίο του Εκπαιδευτικού, σελ. 20](#)

-[Εισαγωγή](#)

-[Πρόλογος](#)

Ομηρικά Έπη: «Ιλιάδα» Β΄ Γυμνασίου:

-Γ περιληπτική αναδιήγηση & στ. 121-244: [Η Τειχοσκοπία](#) και Παράλληλο κείμενο: [Η Ελένη και οι αναμνήσεις της](#). Από την «Ελένη» του Γ. Ρίτσου, *Τέταρτη Διάσταση*. 2001. Αθήνα: Κέδρος.

-[Βιβλίο του Εκπαιδευτικού, σελ. 68, κείμενο Β](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομηρικά Έπη: «Οδύσσεια» Α΄ Γυμνασίου, 6^η Ενότητα: β, γ, δ (περίληψη – ανάλυση αποσπασμάτων) - δ 259-315, 627-632: [Οι αναδρομικές διηγήσεις της Ελένης και του Μενέλαου.](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Σκίπης, Σ. [«Τραγούδι για την Ελένη»](#), περ. «Αλεξανδρινή Τέχνη», τεύχος 1^ο, Δεκέμβριος 1927 [Συλλογή Φιλολογικών & Λογοτεχνικών Περιοδικών «Κοσμοπόλις» - Πανεπιστήμιο Πατρών].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Γ. Σεφέρη, «Ελένη», σελ. 4-5, II, IV, V.](#) [πηγή: 3^ο Γενικό Λύκειο Ν. Σμύρνης – Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

[Γ. Σεφέρης, «Ελένη».](#) Κείμενο & ανάλυση. [“Netschoolbook” : Διαδίκτυο & Διδασκαλία – Ιστοσελίδα της Τ. Γιακουμάτου].

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια]

Encyclopedia Mythica: [Helen](#) [πηγή: “Encyclopedia Mythica” – Mythology, Folklore and Religion].

[Η Ελένη του Γιάννη Ρίτσου](#) [πηγή: “Diasporic Literature Spot” – ιστοσελίδα της Π. Ιωσηφίδου – Elles].

[Η Ελένη του Γ. Ρίτσου \[ποίημα και συζήτηση\]](#) [πηγή: «Αναγράφω» - ιστολόγιο του Αθ. Αλεξανδρή]

[Η Ελένη του Μύθου](#) [πηγή: «Αναγράφω» - ιστολόγιο του Αθ. Αλεξανδρή].

[Η Ελένη του Σεφέρη: \(ποίημα και συζήτηση\)](#) [πηγή: «Αναγράφω» - ιστολόγιο του Αθ. Αλεξανδρή].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[Η Ελένη των ποιητών \(Σεφέρη & Ρίτσου\)](#) [πηγή: «Φιλολογικές σελίδες για το Γυμνάσιο» - ιστολόγιο της Μ. Γαϊτανίδου].

Human Women in Greek Myths: [Helen](#) [πηγή: “Paleothea” - Women in Greek Myths].

[Movie Maker](#) [Ελεύθερο λογισμικό επεξεργασίας παρουσιάσεων, ταινιών και ήχου].

[Ο Μύθος στη Σύγχρονη Τέχνη](#) [πηγή: “e-mythos” – Ιστολόγιο του 1^{ου} ΓΕΛ Θεσσαλονίκης]].

[Ο ποιητικός μύθος της Ελένης](#) [πηγή: “Lectores et Recitatores” – ιστολόγιο του Απ. Κωνσταντίνου].

[Picasa](#) [Ελεύθερο λογισμικό επεξεργασίας εικόνων]

[Ωραία Ελένη](#) [πηγή: “Hellenica World” - Ιστοσελίδα για τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό – Υπεύθ. Μ. Lahanas].

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε τμήμα εικοσιεπτά παιδιών της Γ΄ Γυμνασίου του Διαπολιτισμικού Γυμνασίου Ευόσμου, τέσσερα από τα οποία είναι δυσλεκτικά και ένα αρχάριο (πρώτη χρονιά σε ελληνικό σχολείο).

Η εφαρμογή του σεναρίου αποσυνδέθηκε από την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και προσκολλήθηκε στην «Ελένη» του Ευριπίδη α) γιατί η δομή του το επιτρέπει, καθώς δεν εξαρτάται από το περιεχόμενο του κειμένου του Ηροδότου, αλλά εστιάζει στο πρόσωπο της Ελένης, β) το κείμενο του Ηροδότου εντάσσεται στην 1^η Ενότητα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, ενώ οι μαθητές διδάσκονται παράλληλα την εισαγωγή στη δραματική ποίηση, χωρίς να προλάβουν να έρθουν σε επαφή με την ευριπίδεια εκδοχή της Ελένης, που ενέπνευσε τόσους ποιητές. Είναι λοιπόν τόσο «κολλημένοι» με την ομηρική εκδοχή που δυσκολεύονται να αντιληφθούν οποιαδήποτε άλλη, γ) μετά την ολοκλήρωση του Προλόγου της τραγωδίας, οι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

μαθητές εξοικειωμένοι αρκετά με την «καινή» Ελένη του Ευριπίδη και τον δραματικό ρόλο του Τεύκρου μπορούν πιο ώριμα να προσεγγίσουν τις «Ελένες των ποιητών».

Για τους λόγους αυτούς παρακάμφθηκε η Α΄ Φάση του σεναρίου, που συνδέεται με το ηροδότειο κείμενο, και η εφαρμογή ξεκίνησε από τη Β΄ Φάση.

Β΄ Φάση

3+3 ώρες στην αίθουσα διδασκαλία

Η Β΄ Φάση προβλέπει να χωριστούν οι μαθητές σε πέντε ομάδες και κάθε μια να μελετήσει δύο ποιήματα εμπνευσμένα από το μύθο της Ωραίας Ελένης. Το ένα ποίημα ανήκει στην αρχαία ελληνική γραμματεία, ενώ το άλλο ανήκει στη νεότερη. Σκοπός της δραστηριότητας είναι να έρθουν σε επαφή οι μαθητές με άλλα ποιητικά έργα –παλαιότερα και σύγχρονα- και να «ανακαλύψουν» τη διαχρονικότητα, αλλά και την πολυσημία του συμβόλου της Ελένης. Για αυτό άλλωστε έχουν επιλεγεί για κάθε ομάδα ποιητές χρονικά απομακρυσμένων περιόδων.

- Ομάδα 1: «Ελένη» του Ευριπίδη και «Ελένη» του Σεφέρη.
- Ομάδα 2: ραψωδία Γ από την «Ιλιάδα» και δ από την «Οδύσσεια» του Ομήρου και «Ελένη» του Ρίτσου.
- Ομάδα 3: «Παλινωδία» του Στησίχορου και «Άπαντα» του Παλαμά.
- Ομάδα 4: αποσπάσμα 16 L-P της Σαπούς και «Οδύσσεια» του Καζαντζάκη.
- Ομάδα 5: «Ελένης Εγκώμιον» του Ισοκράτη και «Τραγούδι για την Ελένη» του Σκίπη.

Αφού εκμεταλλευτούν τους προτεινόμενους ηλεκτρονικούς συνδέσμους, αλλά και διαδικτυακές πηγές που προέκυψαν από τη δική τους ελεύθερη αναζήτηση, καλούνται να συνθέσουν μία παρουσίαση με θέμα τις όψεις της Ελένης, όπως αυτή παρουσιάζεται στους δύο ποιητές. Δόθηκε η οδηγία στις ομάδες να εμπλουτίσουν την παρουσίασή τους με οπτικοακουστικό υλικό και τους προτάθηκε να ακολουθήσουν περίπου την εξής δομή:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Περιγραφή του προσώπου της Ελένης, όπως παρουσιάζεται στο κάθε ποίημα.
- Ομοιότητες .
- Διαφορές στην Ελένη των ποιημάτων και του κειμένου της ενότητας.

Τονίστηκε στους μαθητές ότι πρέπει να αντιπαραβάλουν το πρόσωπο της Ελένης, όπως παρουσιάζεται στον κάθε ποιητή. Μπορούν, δηλαδή, να σχεδιάσουν πίνακα με ομοιότητες-διαφορές. Οι μαθητές κλήθηκαν να εμπνευστούν και οι ίδιοι και να προσπαθήσουν να διατυπώσουν και τη δική τους άποψη για τα θέματα που προσεγγίζουν. Εξάλλου, εφόσον πρόκειται για ποίηση, στόχος πάντα παραμένει και η απελευθέρωση του νου, η καλλιέργεια της κρίσης και της φαντασίας καθώς και η απόλαυση του λογοτεχνικού κειμένου.

Το εργαστήριο υπολογιστών δεν ήταν διαθέσιμο και η εφαρμογή του σεναρίου έγινε στην αίθουσα του τμήματος με πέντε φορητούς υπολογιστές, τρεις των παιδιών και δύο του σχολείου. Οι μαθητές είχαν ήδη χωριστεί στις αντίστοιχες ομάδες.

Η αδυναμία χρήσης του εργαστηρίου δημιούργησε ένα επιπρόσθετο πρόβλημα, καθώς στην αίθουσα διδασκαλίας πρόσβαση στο διαδίκτυο μπορούσε να έχει ενσύρματα μόνο ένας υπολογιστής. Έτσι ανάρτησα τα Φύλλα Εργασίας στο ιστολόγιο και ζήτησα από τους μαθητές/χειριστές κάθε ομάδας να τα κατεβάσουν μαζί με τις αντίστοιχες ιστοσελίδες στους φορητούς υπολογιστές στο σπίτι τους, για να τα επεξεργαστούν ομαδικά στην τάξη. Αντίστοιχη πρόνοια έλαβα και η ίδια, που αποδείχτηκε αναγκαία.

Για την εφαρμογή δανείστηκα μία επιπλέον ώρα, που πρόσθεσα στο δικό μου δώρο. Οι τρεις ομάδες ήρθαν προετοιμασμένες, όπως τους είχα ζητήσει με τα Φύλλα Εργασίας και τις σχετικές ιστοσελίδες κατεβασμένα στον φορητό τους υπολογιστή, ενώ οι άλλες δύο δεν έφεραν υπολογιστή και χρησιμοποιήσαμε δύο φορητούς υπολογιστές του σχολείου, στους οποίους πέρασα τα Φύλλα εργασίας με μεταφερόμενη κάρτα μνήμης (στικάκι).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μετά την επεισοδιακή αρχή οι μαθητές δούλεψαν αρκετά συντονισμένα, με τρεις - τέσσερις εξαιρέσεις. Διάβασαν κατά ομάδες τα ποιήματα που τους αντιστοιχούσαν και συζήτησαν πρώτα μεταξύ τους, όπως τους παρότρυνα, ενώ κατόπιν περιηγήθηκαν στις ιστοσελίδες και κράτησαν χειρόγραφες σημειώσεις. Αν και τους πρότεινα να κρατήσουν ηλεκτρονικές σημειώσεις, κανείς τους δεν αισθανόταν άνετα να κάνει κάτι τέτοιο, γιατί δεν πληκτρολογούν αντίστοιχα γρήγορα όσο γράφουν ή δεν έχουν συνηθίσει να συντάσσουν απευθείας. Έτσι, το χειρόγραφο τους δίνει ασφάλεια. Οι ομάδες ολοκλήρωσαν την εργασία τους στην τάξη, αλλά όλες θέλησαν να βελτιώσουν αισθητικά την εργασία τους στο σπίτι.

Παρουσίαση εργασιών

Σε επόμενο συνεχόμενο δίωρο παρουσίασαν τις εργασίες τους στον διαδραστικό πίνακα της αίθουσας οι τέσσερις από τις πέντε ομάδες. Η 5η δεν αποθήκευσε σωστά την εργασία της με αποτέλεσμα να υπάρχει πρόβλημα στην προβολή της. Έτσι την παρουσίασε σε επόμενη ώρα.

Κατά την παρουσίαση των εργασιών στην ολομέλεια η κάθε ομάδα εκπροσωπήθηκε από όλους τους μαθητές, όπως τους είχε εκ των προτέρων δοθεί η οδηγία : οι δύο ανέγνωσαν τα ποιήματα και οι τρεις παρουσίασαν τους τρεις θεματικούς άξονες της δραστηριότητας.

Όλες οι ομάδες ξεκίνησαν με ανάγνωση αποσπασμάτων από τα ποιήματα που επεξεργάστηκαν. Οι τρεις ομάδες χρησιμοποίησαν για την παρουσίαση της εργασίας τους PowerPoint το οποίο στην ουσία διάβασαν εναλλάξ τα μέλη τους. Η 4η ομάδα (Σαφώ -Καζαντζάκης) διαφοροποιήθηκε: πρόταξε μια προφορική εισήγηση για τα ποιήματα που επεξεργάστηκε και κατόπιν πρόβαλε ένα βιντεάκι σε [Movie Maker](#) που κέρδισε τις εντυπώσεις. Όλοι παραδέχτηκαν πως αυτή ήταν πραγματικά επικοινωνιακή παρουσίαση με χρήση πολυτροπικού κειμένου.

Ακολούθησε αυτοαξιολόγηση των ομάδων στα θέματα α) της συνεργασίας των μελών τους β) της αρτιότητας της εργασίας τους και γ) της αποτελεσματικότητας της

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

παρουσιάσής τους. Ακούστηκαν γκρίνιες για ασύμμετρη συμμετοχή, αλλά «τελικά υπήρξε συνεργασία», όπως παρατήρησαν. Επίσης, παραδέχτηκαν πως θα έπρεπε να διαχειριστούν πιο συνετά τον χρόνο και να προσθέσουν περισσότερο οπτικό υλικό στις παρουσιάσεις τους.

Στην ετεροαξιολόγηση μόνο καλά λόγια ακούστηκαν και οι παρατηρήσεις έγιναν με πολύ τακτ, περισσότερο ως προτάσεις. Το κλίμα ήταν γενικά εξαιρετικά θετικό και στους μαθητές άρεσε η όλη δραστηριότητα.

Από την πλευρά μου έμεινα ευχαριστημένη από τη συμμετοχή των παιδιών. Χαρακτηριστικά αναφέρω πως στην 1^η ομάδα τα εκτενή κείμενα του Ευριπίδη και του Σεφέρη ανέλαβαν (προς μεγάλη μου έκπληξη) να τα απαγγείλουν δύο δυσλεκτικοί μαθητές, ενώ ο Βίκτωρ που έχει τρεις μήνες στην Ελλάδα περήφανα διάβασε τα λόγια της Ελένης στο ποίημα του Σεφέρη («δεν είναι αλήθεια...»). Θεωρώ πολύ σημαντική την προφορική παρουσίαση του τελικού προϊόντος της κάθε ομάδας από όλα τα μέλη της, γιατί έδωσε την ευκαιρία να ασκηθούν περαιτέρω οι μαθητές στον προφορικό λόγο μπροστά σε κοινό και στην εκφραστική ανάγνωση. Προκάλεσα συζήτηση για τον συμβολισμό της Ελένης και τις ερμηνείες των ομάδων, αλλά το επίπεδο της συζήτησης ήταν αντίστοιχο των αντιλήψεων παιδιών γυμνασίου. Ο βαθμός "κατανόησης" των ποιημάτων διέφερε από ομάδα σε ομάδα, αλλά κρίνεται ικανοποιητικός για παιδιά της ηλικίας τους. Αστοχίες υπήρξαν και τις συζητήσαμε προφορικά. Κάποιες ομάδες προθυμοποιήθηκαν να τις διορθώσουν.

Γ' Φάση

2+2 διδακτικές ώρες στην αίθουσα διδασκαλίας και χρόνος στο σπίτι

Η Γ' Φάση προβλέπει αναδιάταξη των ομάδων με τρόπο ώστε η κάθε νέα ομάδα να έχει ένα μέλος από την κάθε παλιά. Έτσι, η νέα ομάδα, ως σύνολο, γνωρίζει την Ελένη όπως παρουσιάστηκε στον κάθε ποιητή. Ο κάθε μαθητής είναι «πρέσβης» των ποιητών που μελέτησε στην προηγούμενη του ομάδα και καλείται να συνεργαστεί με τους υπόλοιπους προκειμένου να παραγάγουν ένα πολυτροπικό κείμενο (κολλάζ,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αφίσα, ημερολόγιο, τραγούδι, ποίημα, βίντεο, τραγούδι κ.λπ.) με θέμα « Η Ωραία Ελένη εμπνέει τους ποιητές». Στο κείμενο τους πρέπει να αξιοποιήσουν με τρόπο ορατό τις πληροφορίες/ γνώσεις/ εμπειρίες που αποκόμισαν από την προηγούμενη φάση, ώστε να αναγνωρίζεται η Ελένη του κάθε ποιητή.

Για να προχωρήσω στην επόμενη Γ΄ Φάση χρειάστηκε να εξασφαλίσω κάποια επιπλέον ώρα από μια συνάδελφο και θέλησα να ελέγξω πρώτα τη διάθεση των μαθητών μου. Φοβόμουν μήπως αντιμετωπίσω απροθυμία με δεδομένο ότι βρισκόμασταν εν μέσω διαγωνισμάτων τριμήνου. Με τα παιδιά συνέβη το εξής παράδοξο: με όση δυσκαμψία δέχτηκαν να αναδιατάξουν τις ομάδες τους με τόσο ενθουσιασμό εργάστηκαν για τη «δική τους Ελένη» και μάλιστα χωρίς να με αφήσουν να πάρω γεύση από όσα ετοίμασαν! Θα τα δω στην παρουσίαση, είπαν.

Παρουσίαση εργασιών

Χρειαστήκανε τελικά άλλες δύο ώρες για να παρουσιάσουν οι αναμορφωμένες ομάδες τις εργασίες τους στην ολομέλεια. Αυτό που με εντυπωσίασε είναι ότι οι μαθητές μου πραγματικά «πωρώθηκαν», αφιέρωσαν «άπειρο» χρόνο εκτός σχολείου εν μέσω διαγωνισμάτων για να «δημιουργήσουν». Κάποιοι ζωγράρισαν και ενέταξαν τις εικαστικές τους απόπειρες στην παρουσίασή τους. Οι περισσότεροι προχώρησαν και σε δραματοποίηση του παραγόμενου κειμένου και αντίστοιχη καταγραφή του. Επέμειναν να εξασκηθούν στο Movie Maker, ανταλλάσσοντας μεταξύ τους τεχνικής φύσεως πληροφορίες. Προσπάθησαν συλλογικά να λύσουν το πρόβλημα αποθήκευσης της εργασίας μιας ομάδας από την προηγούμενη φάση (δυστυχώς χωρίς αίσιο αποτέλεσμα). «Μα είμαστε τελικά καλλιτέχνες!!!», χειροκρότησαν τη δουλειά όλων των ομάδων. Μου δήλωσαν, επίσης, πως θεώρησαν εξαιρετική εμπειρία το γεγονός ότι αναγκάστηκαν, με το σπάσιμο των αρχικών ομάδων, να συνεργαστούν με άτομα που «δεν θα επέλεγαν ποτέ να κάνουν μαζί εργασία», κι έτσι γνωρίστηκαν καλύτερα μεταξύ τους και δέθηκαν σαν τάξη.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στο τέλος, έγινε συζήτηση εν είδει αξιολόγησης για το ενιαίο ύφος και το ρυθμό σε ένα πολυτροπικό κείμενο. Δεν αρκεί απλά να συλλέξουμε ωραίες εικόνες, ωραία μουσική και να συντάξουμε ένα προσεγμένο κείμενο, χρειάζεται να τα συνδυάζουμε με τρόπο που να κάνει σαφές αυτό που θέλουμε να πούμε. Βέβαια, τέτοια θέματα δύσκολα τα αντιλαμβάνονται, γιατί τα στοιχεία εντυπωσιασμού είναι αυτά που προκρίνονται από μαθητές αυτής της ηλικίας.

Η δημιουργική εργασία των μαθητών θα παρουσιαστεί στο σύνολο της Γ΄ τάξης σε σχετική εκδήλωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων του σχολείου μας.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

2^ο Φύλλο Εργασίας

Ομάδα 1 ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ - ΣΕΦΕΡΗΣ

Ο μύθος της Ωραίας Ελένης από τα παλαιότερα χρόνια έως τις μέρες μας έχει αποτελέσει πηγή έμπνευσης για πολλούς λογοτέχνες. Αποστολή της ομάδας είναι - με τη βοήθεια των παρακάτω συνδέσμων και άλλων διαδικτυακών πηγών, κατόπιν δική σας ελεύθερης αναζήτησης/ έρευνας- να συνθέσετε μία παρουσίαση, εμπλουτισμένη με οπτικοακουστικό υλικό, με θέμα «Η Ελένη του Ευριπίδη και η Ελένη του Σεφέρη». Παρατηρώντας προσεκτικά το παραπάνω θέμα αντιλαμβάνεστε ότι καλείστε να ερευνήσετε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται η Ελένη στους δύο λογοτέχνες, από τους οποίους ο ένας ανήκει στους αρχαίους έλληνες ποιητές, ενώ ο δεύτερος εκπροσωπεί τη νεότερη γενιά. Μπορείτε να κάνετε και μια σύγκριση με την Ελένη του κειμένου του σχολικού σας βιβλίου. Παρουσιάζει ομοιότητες με κάποια από τις δύο που παρουσιάζονται στα ποιήματα; Η παρουσίασή σας λοιπόν πρέπει να περιλαμβάνει:

- A. Την περιγραφή του προσώπου της Ελένης.
- B. Ομοιότητες.
- Γ. Διαφορές.

Στο τέλος της δραστηριότητας θα την παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας. Δύο μέλη της ομάδας θα διαβάσουν τα ποιήματα και οι άλλοι τρεις θα αναλάβουν από έναν θεματικό άξονα (περιγραφή, ομοιότητες, διαφορές).

Η Ελένη του Ευριπίδη

(Εστιάστε στα αποσπάσματα από την τραγωδία «Ελένη» του Ευριπίδη.)

- Ευριπίδης, «Ελένη» : Πλοηγηθείτε στην [Εισαγωγή](#) και στον [Πρόλογο](#).
- [Ο μύθος της Ωραίας Ελένης](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Η Ελένη του Μύθου.](#)

[Ωραία Ελένη.](#)

Η Ελένη του Σεφέρη

(Εστιάστε στο ποίημα του Σεφέρη.)

- [Ο μύθος της Ωραίας Ελένης](#) (Γ. Σεφέρης, «Ελένη», στ. 23-41)
- [Η Ελένη των ποιητών \(Σεφέρη & Ρίτσου\)](#)
- [Η Ελένη του Σεφέρη: \(Ποίημα και Συζήτηση\).](#)
- [Ο Μύθος στη Σύγχρονη Τέχνη](#)
- [Ο ποιητικός μύθος της Ελένης](#)
- [Ωραία Ελένη](#)
- [Γ. Σεφέρης, «Ελένη».](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα 2 ΟΜΗΡΟΣ - ΡΙΤΣΟΣ

Ο μύθος της Ωραίας Ελένης από τα παλαιότερα χρόνια έως τις μέρες μας έχει αποτελέσει πηγή έμπνευσης για πολλούς λογοτέχνες. Αποστολή της ομάδας είναι -με τη βοήθεια των παρακάτω συνδέσμων και άλλων διαδικτυακών πηγών, κατόπιν δική σας ελεύθερης αναζήτησης/ έρευνας- να συνθέσετε μία παρουσίαση, εμπλουτισμένη με οπτικοακουστικό υλικό, με θέμα «Η Ελένη του Ομήρου και η Ελένη του Ρίτσου». Παρατηρώντας προσεκτικά το παραπάνω θέμα αντιλαμβάνεστε ότι καλείστε να ερευνήσετε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται η Ελένη στους δύο λογοτέχνες, από τους οποίους ο ένας ανήκει στους αρχαίους έλληνες ποιητές, ενώ ο δεύτερος εκπροσωπεί τη νεότερη γενιά. Μπορείτε να κάνετε και μια σύγκριση με την Ελένη του κειμένου του σχολικού σας βιβλίου. Παρουσιάζει ομοιότητες με κάποια από τις δύο που παρουσιάζονται στα ποιήματα; Η παρουσίασή σας λοιπόν πρέπει να περιλαμβάνει:

- A. Την περιγραφή του προσώπου της Ελένης.
- B. Ομοιότητες.
- Γ. Διαφορές.

Στο τέλος της δραστηριότητας θα την παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας. Δύο μέλη της ομάδας θα διαβάσουν τα ποιήματα και οι άλλοι τρεις θα αναλάβουν από έναν θεματικό άξονα (περιγραφή, ομοιότητες, διαφορές).

Η Ελένη του Ομήρου («Ιλιάδα» Γ)

- ο Όμηρος, «Ιλιάδα», Γ περιληπτική αναδιήγηση & στ. 121-244: [Η Τειχοσκοπία](#).
- ο Όμηρος, «Ιλιάδα» [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού, σελ. 68, κείμενο Β](#).
- ο [Η Ελένη του Μύθου](#)

Η Ελένη του Ομήρου («Οδύσσεια» δ)

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Όμηρος, «Οδύσσεια», 6^η Ενότητα: β, γ, δ (περίληψη – ανάλυση αποσπασμάτων) - δ 259-315, 627-632: [Οι αναδρομικές διηγήσεις της Ελένης και του Μενέλαου.](#)
- [Ωραία Ελένη](#)

Η Ελένη του Ρίτσου

(Εστιάστε στα σχόλια για το ποίημα «Ελένη» του Ρίτσου.)

- Όμηρος, «Ιλιάδα», Γ περιληπτική αναδιήγηση & στ. 121-244 – Παράλληλο κείμενο από το ποίημα «Ελένη» του Γ. Ρίτσου: [Η Ελένη και οι αναμνήσεις της.](#)
- [Γ. Σεφέρη, «Ελένη», σελ. 4-5, V.](#)
- [Η Ελένη των ποιητών \(Σεφέρη & Ρίτσου\)](#)
- [Η Ελένη του Γ. Ρίτσου \[ποίημα και συζήτηση\].](#)
- [Ο ποιητικός μύθος της Ελένης](#)
- [Η Ελένη του Γιάννη Ρίτσου](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα 3 ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ - ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο μύθος της Ωραίας Ελένης από τα παλαιότερα χρόνια έως τις μέρες μας έχει αποτελέσει πηγή έμπνευσης για πολλούς λογοτέχνες. Αποστολή της ομάδας είναι - με τη βοήθεια των παρακάτω συνδέσμων και άλλων διαδικτυακών πηγών, κατόπιν δική σας ελεύθερης αναζήτησης/ έρευνας - να συνθέσετε μία παρουσίαση, εμπλουτισμένη με οπτικοακουστικό υλικό, με θέμα «Η Ελένη του Στησίχορου και η Ελένη του Παλαμά». Παρατηρώντας προσεκτικά το παραπάνω θέμα αντιλαμβάνεστε ότι καλείστε να ερευνήσετε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται η Ελένη στους δύο λογοτέχνες, από τους οποίους ο ένας ανήκει στους αρχαίους έλληνες ποιητές, ενώ ο δεύτερος εκπροσωπεί τη νεότερη γενιά. Μπορείτε να κάνετε και μια σύγκριση με την Ελένη του κειμένου του σχολικού σας βιβλίου. Παρουσιάζει ομοιότητες με κάποια από τις δύο που παρουσιάζονται στα ποιήματα; Η παρουσίασή σας λοιπόν πρέπει να περιλαμβάνει:

- A. Την περιγραφή του προσώπου της Ελένης.
- B. Ομοιότητες.
- Γ. Διαφορές.

Στο τέλος της δραστηριότητας θα την παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας. Δύο μέλη της ομάδας θα διαβάσουν τα ποιήματα και οι άλλοι τρεις θα αναλάβουν από έναν θεματικό άξονα (περιγραφή, ομοιότητες, διαφορές).

Η Ελένη του Στησίχορου

(Εστιάστε στην εκδοχή του Στησίχορου.)

- Ευριπίδης, «Ελένη», [Εισαγωγή](#).
- Ευριπίδης, «Ελένη», [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού, σελ. 20](#).
- Ευριπίδης, «Ελένη», Β΄ Επεισόδιο – 2^η Σκηνή: 659-840: [Παράλληλο κείμενο 3](#).
- [Ωραία Ελένη](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η Ελένη του Παλαμά (

Εστιάστε στα σχόλια για το ποίημα του Παλαμά.)

- [Γ. Σεφέρη, «Ελένη», σελ. 4, IV.](#)
- [Ο Μύθος στη Σύγχρονη Τέχνη](#)
- [Ο ποιητικός μύθος της Ελένης.](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα 4 ΣΑΠΦΩ - ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

Ο μύθος της Ωραίας Ελένης από τα παλαιότερα χρόνια έως τις μέρες μας έχει αποτελέσει πηγή έμπνευσης για πολλούς λογοτέχνες. Αποστολή της ομάδας είναι - με τη βοήθεια των παρακάτω συνδέσμων και άλλων διαδικτυακών πηγών, κατόπιν δική σας ελεύθερης αναζήτησης/ έρευνας - να συνθέσετε μία παρουσίαση, εμπλουτισμένη με οπτικοακουστικό υλικό, με θέμα «Η Ελένη της Σαφούς και η Ελένη του Καζαντζάκη». Παρατηρώντας προσεκτικά το παραπάνω θέμα αντιλαμβάνεστε ότι καλείστε να ερευνήσετε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται η Ελένη στους δύο λογοτέχνες, από τους οποίους ο ένας ανήκει στους αρχαίους έλληνες ποιητές, ενώ ο δεύτερος εκπροσωπεί τη νεότερη γενιά. Μπορείτε να κάνετε και μια σύγκριση με την Ελένη του κειμένου του σχολικού σας βιβλίου. Παρουσιάζει ομοιότητες με κάποια από τις δύο που παρουσιάζονται στα ποιήματα; Η παρουσίασή σας λοιπόν πρέπει να περιλαμβάνει:

- A. Την περιγραφή του προσώπου της Ελένης.
- B. Ομοιότητες.
- Γ. Διαφορές.

Στο τέλος της δραστηριότητας θα την παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας. Δύο μέλη της ομάδας θα διαβάσουν τα ποιήματα και οι άλλοι τρεις θα αναλάβουν από έναν θεματικό άξονα (περιγραφή, ομοιότητες, διαφορές).

Η Ελένη της Σαφούς

- ο Ευριπίδης, «Ελένη», Β΄ Επεισόδιο – 2^η Σκηνή: 659-840: [Παράλληλο κείμενο 3](#)
- ο [Ωραία Ελένη](#)

Η Ελένη του Καζαντζάκη

(Εστιάστε στα σχόλια για το ποίημα του Καζαντζάκη.)

- ο [Γ. Σεφέρη, «Ελένη», σελ. 4, II.](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Ο Μύθος στη Σύγχρονη Τέχνη](#)
- [Ο ποιητικός μύθος της Ελένης](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα 5 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ - ΣΚΙΠΗΣ

Ο μύθος της Ωραίας Ελένης από τα παλαιότερα χρόνια έως τις μέρες μας έχει αποτελέσει πηγή έμπνευσης για πολλούς λογοτέχνες. Αποστολή της ομάδας είναι - με τη βοήθεια των παρακάτω συνδέσμων και άλλων διαδικτυακών πηγών, κατόπιν δική σας ελεύθερης αναζήτησης/ έρευνας - να συνθέσετε μία παρουσίαση, εμπλουτισμένη με οπτικοακουστικό υλικό, με θέμα «Η Ελένη του Ισοκράτη και η Ελένη του Σκίπη». Παρατηρώντας προσεκτικά το παραπάνω θέμα αντιλαμβάνεστε ότι καλείστε να ερευνήσετε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται η Ελένη στους δύο λογοτέχνες, από τους οποίους ο ένας ανήκει στους αρχαίους έλληνες ποιητές, ενώ ο δεύτερος εκπροσωπεί τη νεότερη γενιά. Μπορείτε να κάνετε και μια σύγκριση με την Ελένη του κειμένου του σχολικού σας βιβλίου. Παρουσιάζει ομοιότητες με κάποια από τις δύο που παρουσιάζονται στα ποιήματα; Η παρουσίασή σας λοιπόν πρέπει να περιλαμβάνει:

- A. Την περιγραφή του προσώπου της Ελένης.
- B. Ομοιότητες.
- Γ. Διαφορές.

Στο τέλος της δραστηριότητας θα την παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας. Δύο μέλη της ομάδας θα διαβάσουν τα ποιήματα και οι άλλοι τρεις θα αναλάβουν από έναν θεματικό άξονα (περιγραφή, ομοιότητες, διαφορές).

Ελένη του Ισοκράτη «Ελένης Εγκώμιον»

(Εστίαστε στο απόσπασμα από τον Ισοκράτη.)

- ο [Ο μύθος της Ωραίας Ελένης](#) (Ισοκράτης, «Ελένης εγκώμιον», 49-51.)

Η Ελένη του Σ. Σκίπη

(Εστίαστε στα σχόλια για το ποίημα του Σκίπη.)

- ο [Σ. Σκίπης, «Τραγούδι για την Ελένη».](#)
- ο [Ο ποιητικός μύθος της Ελένης.](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

3^ο Φύλλο Εργασίας

Στις νέες σας ομάδες καλείστε να φτιάξετε ένα πολυτροπικό κείμενο (αφίσα, κολλάζ, ημερολόγιο, βίντεο, τραγούδι, ποίημα, στιχομυθία ή συνδυασμός αυτών κ.λπ.) με θέμα «Η Ωραία Ελένη εμπνέει τους ποιητές». Στο κείμενό σας θα παρουσιάζετε την Ελένη έτσι όπως εσείς τη φαντάζεστε, αξιοποιώντας όμως και τις πληροφορίες, τις γνώσεις και τις εμπειρίες που αποκομίσατε από την προηγούμενη φάση του σεναρίου. Μην ξεχάσετε να αναρτήσετε το τελικό προϊόν της εργασίας σας στο ιστολόγιο του μαθήματος με το όνομα της ομάδας. Στη συνέχεια, θα ακολουθήσει παρουσίαση των εργασιών στην ολομέλεια και συζήτηση με ερωτήσεις που μπορείτε οι ίδιοι να θέσετε στους συμμαθητές σας, αλλά και να δεχθείτε από αυτούς. Θα πρέπει να είστε όλοι σε θέση να παρουσιάσετε το έργο σας, αλλά και να εξηγήσετε τα σημεία στα οποία φαίνονται οι επιρροές των ποιητών που μελετήσατε.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Με αφορμή την αξιοποίηση του συγκεκριμένου σεναρίου στην τάξη, τα παραγόμενα (ως τελικά προϊόντα της Γ΄ Φάσης) πολυτροπικά κείμενα των μαθητών μπορούν να παρουσιαστούν σε σχετική εκδήλωση του σχολείου για τον εορτασμό της Ημέρας Ποίησης. Άλλη πιθανή εκδοχή θα μπορούσε να είναι η έκθεση των έργων στους διαδρόμους του σχολείου και η εφαρμογή της δραστηριότητας και στα άλλα τμήματα του σχολείου. Θα μπορούσε, τέλος, να αξιοποιηθεί ενδεχόμενη θεατρική παράσταση της «Ελένης» του Ευριπίδη και να πραγματοποιηθεί επίσκεψη του τμήματος στο θέατρο. Ενώ, εάν υπάρχει θεατρικός όμιλος ή σχετική διάθεση από τους μαθητές, θα μπορούσαν να γράψουν ένα θεατρικό με θέμα την Ελένη και να ανεβάσουν και τη σχετική παράσταση.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η συμμετοχή και η αυτενέργεια των μαθητών κατά την εφαρμογή υπήρξε ενθουσιώδης, αφιέρωσαν «άπειρο» χρόνο εκτός σχολείου, εν μέσω διαγωνισμάτων για να «δημιουργήσουν». Η προφορική παρουσίαση του τελικού προϊόντος της κάθε ομάδας από όλα τα μέλη της έδωσε την ευκαιρία να ασκηθούν περαιτέρω οι μαθητές στον προφορικό λόγο και στην εκφραστική ανάγνωση, αλλά κυρίως τους βοήθησε να ξεπεράσουν τη συστολή τους μπροστά σε ακροατήριο. Ο βαθμός «κατανόησης» των ποιημάτων διέφερε από ομάδα σε ομάδα, αλλά κρίνεται ικανοποιητικός για παιδιά της ηλικίας τους. Σε κάθε περίπτωση, όπως τονίζει και η συντάκτρια του σεναρίου, σκοπός του δεν είναι η ενδελεχής ανάλυση όλων των ποιημάτων αλλά η κατανόηση του νοήματος στο βαθμό που επιτρέπει συσχετισμούς του συμβόλου της Ελένης και το «άνοιγμα» σε άλλα λογοτεχνικά κείμενα.

Είναι τόσο μεγάλος ο εντυπωσιασμός και ο ενθουσιασμός των μαθητών από την δημιουργία δικών τους παρουσιάσεων και «ταινιών», που αναρωτιέμαι αν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

μετακινεί το κέντρο βάρους της δημιουργίας από το τι στο πώς. Βέβαια, κατά μια άλλη ανάγνωση «το μέσο είναι το μήνυμα»...

Αν εξασφαλιστεί η βοήθεια του καθηγητή των Εικαστικών του σχολείου, οι καλλιτεχνικές απόπειρες των μαθητών μπορούν να αποκτήσουν ένα άλλο επίπεδο, ακόμη και να απογειωθούν.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bernstein, B. 1996. *Pedagogy, symbolic control and identity. Theory, research, critique*. London: Taylor and Francis.

Bigge, M & S. Shermis. 2012. *Θεωρίες μάθησης για εκπαιδευτικούς*, Μτφρ. Αρβανίτης Φοίβος. Αθήνα: Πατάκης

Bruner, J. 1977. *The process of Education*. USA: Harvard University press

Gardner, H. 1993. *Multiple Intelligences: The theory in practice* . New York: Basic Books.

Kolb, D. 1984. *Experiential Learning : Experience as The Source of Learning and Development*. Enlewood Cliffs, New Jersey: Pentice Hall.

<http://academic.regis.edu/ed205/Kolb.pdf>

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html

[20/07/2013]

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Ξανθάκου, Γ. 1998. *Η δημιουργικότητα στο σχολείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ